

Договор между Република България и Руската федерация за социална сигурност

Ратифициран със закон, приет от 40-ото Народно събрание на 10.04.2009 г. - ДВ, бр. 31 от 24.04.2009 г. Издаден от Министерството на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 20 от 12.03.2010 г., в сила от 20.03.2010 г.

Република България и Руската федерация, наричани по-долу договарящи страни, водени от желанието да регулират взаимоотношенията си в областта на социалната сигурност и задължителното (държавно) обществено осигуряване, се споразумяха за следното:

Част I **Общи разпоредби**

Член 1

1. За целите на този договор следните термини означават:

1.1. "законодателство":

законали и други нормативни актове на всяка договаряща страна, които регулират отношенията в областите на социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване, посочени в член 2 на този договор;

1.2. "компетентен орган":

за Република България - министърът на труда и социалната политика;
за Руската федерация - Министерството на здравеопазването и социалното развитие на Руската федерация;

1.3. "компетентна институция":

институциите на договарящите страни, на които е възложено изпълнението на законодателството в областите на социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване, посочени в член 2 на този договор;

1.4. "местожителство (местоживеене)":

за Република България - дългосрочно пребиваване в Република България по смисъла на българското законодателство;

за Руската федерация - мястото на постоянно или временно местоживеене на законно основание на територията на Руската федерация, което може да бъде определено или признато за такова съгласно законодателството на Руската федерация;

1.5. "осигурено лице":

лице, признато като такова съгласно законодателството на всяка договаряща страна;

1.6. "член на семейството":

лице, признато като такова съгласно законодателството на всяка договаряща страна;

1.7. "осигурителен (трудов) стаж":

период, зачитан като такъв съгласно законодателството на всяка договаряща страна при определяне на правото на пенсия и обезщетение от социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване и техните размери, а също така и трудовия стаж при превръщане на пенсионни права в съответствие със законодателството на Руската федерация;

1.8. "пенсии и обезщетения":

парични плащания, посочени в член 2 на този договор, включително всичките им съставни части, увеличения и добавки към тях, предвидени в законодателството на договарящите страни, с изключение на натрупващата се част на трудовата пенсия, предвидена от законодателството на Руската федерация.

2. Другите термини, използвани в този договор, имат значението, което е определено от законодателството на всяка договаряща страна.

Член 2

1. Този договор се отнася до:

за Република България относно:

- 1) обезщетения за временна неработоспособност;
- 2) обезщетения за майчинство;
- 3) семейни помощи за деца;
- 4) пенсии за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;
- 5) пенсии за осигурителен стаж и възраст и за инвалидност поради общо заболяване;
- 6) наследствени пенсии;
- 7) пенсии, несвързани с трудова дейност (пенсия за военна инвалидност, пенсия за гражданска инвалидност, социална пенсия за старост, социална пенсия за инвалидност, пенсия за особени заслуги, персонални пенсии);
- 8) помощ при смърт;

за Руската федерация относно:

- 1) обезщетения за временна нетрудоспособност;
- 2) обезщетения за майчинство и обезщетение за семейства с деца;
- 3) обезщетения за погребение;
- 4) трудови пенсии за старост (в т. ч. предсрочни трудови пенсии), за инвалидност и наследствени пенсии;
- 5) социална пенсия;
- 6) плащания на осигуреното лице вследствие на трудова злополука или професионална болест или на член на семейството в случай на смърт на осигуреното лице по тези причини.

2. Този договор се прилага и за отношенията, регулирани от законодателството за социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване, което изменя или допълва разпоредбите, посочени в алинея 1 на този член.

Член 3

Този договор регулира социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване на лицата с местоживее на територията на договарящите страни и които са техни граждани, а също и на членовете на семействата на посочените лица, които са се подчинявали или се подчиняват на действието на законодателството на една от договарящите страни.

За Руската федерация този договор не се прилага към военнослужещите от въоръжените сили на договарящите страни и другите военни формирования, създадени по законодателството на договарящите страни, лица от ръководния и редовия състав на органите на вътрешните работи, членовете на техните семейства, други лица приравнени към посочените военнослужещи, по отношение на пенсионното осигуряване по специалното законодателство на Руската федерация, а така също и към държавните граждански служители.

Член 4

Гражданите на едната договаряща страна и членовете на техните семейства с местоживее на територията на другата договаряща страна са равнопоставени по права и задължения на гражданите на тази договаряща страна при прилагане разпоредбите на член 2 от този договор.

Член 5

При промяна на местоживееето на лице, на което е отпусната пенсия (с изключение на социалната пенсия за старост в Република България и на социалната пенсия в Руската федерация) и плащания за трудова злополука и професионална болест, от територията на едната договаряща страна на територията на другата договаряща страна изплащането им продължава да извършва тази договаряща страна, която ги е отпуснала.

Част II

Приложимо законодателство

Член 6

1. Осигурените лица, спрямо които се прилага този договор, се подчиняват изключително на законодателството на тази договаряща страна, на територията на която извършват трудова дейност.

2. От разпоредбите на алинея 1 на този член се правят следните изключения:

2.1. към осигурените лица, които осъществяват трудова дейност на територията на

двете договарящи страни, се разпростира законодателството на тази договаряща страна, на територията на която се намира местоживеенето на лицето;

2.2. към осигурените лица, които попадат под действието на законодателството на едната договаряща страна и са изпратени на работа за определен период на територията на другата договаряща страна, се прилага законодателството на първата договаряща страна при условие, че срокът на командировката не надвишава две години; при съгласие на компетентните органи или посочен от тях орган (институция) за всеки индивидуален случай срокът за прилагане на законодателството на изпращащата договаряща страна може да бъде продължен, но за не повече от една година;

2.3. по отношение на сътрудниците на дипломатическите представителства и работещите в консулските служби на договарящите страни, а също и за частните домашни работници се прилагат съответните разпоредби на Виенската конвенция за дипломатическите отношения от 18 април 1961 г. и Виенската конвенция за консулските отношения от 24 април 1963 г.;

2.4. към членовете на екипажа на плавателни съдове се прилага законодателството на тази договаряща страна, под флага на която се извършва плаването; за лица, наети на работа за товаро-разтоварителни дейности и ремонт на съдовете или за охрана на пристанището, се прилага законодателството на тази договаряща страна, на чиято територия се намира пристанището;

2.5. за персонала на транспортни предприятия, осъществяващи международни превози на територията на двете договарящи страни, се прилага законодателството на тази договаряща страна, на чиято територия е регистрирано съответното предприятие.

Член 7

1. Членовете на семейството, придружаващи осигуреното лице, се подчиняват на законодателството на същата договаряща страна, на което и осигуреното лице съгласно алинея 1 на член 6 на този договор.

2. Алинея 1 от този член не се прилага, ако членовете на семейството на основание на собствената си трудова дейност се подчиняват на законодателството на другата договаряща страна.

Част III

Обезщетения за временна неработоспособност и майчинство

Член 8

При определяне на правото на обезщетение за временна неработоспособност и майчинство, а също и на размера им се отчита целият осигурителен (трудов) стаж, придобит на територията на двете договарящи страни, освен в случаите, когато периодите на този стаж съвпадат по време на тяхното придобиване.

Член 9

Обезщетения за временна неработоспособност и майчинство се отпускат и изплащат съгласно законодателството и за сметка на тази договаряща страна, на чието

законодателство е подчинено осигуреното лице.

Част IV

Пенсии

Член 10

1. При определяне правото на пенсия в съответствие със законодателството на договарящите страни и при превръщане на пенсионни права в съответствие със законодателството на Руската федерация се отчита осигурителният (трудовият) стаж, придобит на територията на двете договарящи страни, освен в случаите, когато периодите на този стаж съвпадат по време на тяхното придобиване.

2. В случаите, когато съгласно законодателството на една от договарящите страни правото на пенсия възниква и без зачитането на осигурителния (трудовия) стаж, придобит на територията на другата договаряща страна, то първата договаряща страна отпуска пенсия на основание на своя осигурителен (трудова) стаж (придобит на нейна територия).

Това правило се прилага и в случаите, когато при отпускането на пенсия в Руската федерация съгласно този договор осигурителният (трудовият) стаж, придобит на територията на Руската федерация, зачетен при превръщането на пенсионни права, представлява не по-малко от 25 години за мъжете и 20 години за жените.

При това изчислението и потвърждаването на осигурителен (трудова) стаж става съгласно законодателството на тази договаряща страна, която отпуска пенсия.

3. Ако продължителността на осигурителния (трудова) стаж, придобит в съответствие със законодателството на едната договаряща страна, е по-малко от една година и този период не дава право на пенсия, той се зачита от компетентната институция на другата договаряща страна при условие, че със зачитането на осигурителния (трудова) стаж, придобит на територията на първата договаряща страна, възниква право на пенсия.

4. При определяне правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст за работещите при особени условия на труд в Република България и предсрочна трудова пенсия в Руската федерация се взема предвид осигурителният (трудова) стаж, придобит на територията и в съответствие със законодателствата на двете договарящи страни за аналогични работи и производства, професии, длъжности, специалности, учреждения (организации), освен в случаите, когато периодите на този стаж съвпадат по време на придобиване.

Член 11

1. Всяка договаряща страна изчислява размера на пенсиите, съответстващ на нейния осигурителен (трудова) стаж, а за Република България и на осигурителния доход, при условията на законодателството на тази договаряща страна. Изчисляването и потвърждаването на осигурителния (трудова) стаж за определянето на размера на пенсията се извършва съгласно законодателството на договарящата страна, отпускаща пенсията.

1.1 В този случай, ако при отпускането на пенсия в Руската федерация съгласно този договор осигурителният (трудова) стаж, придобит на територията на Руската федерация,

пресметнат при превръщане на пенсионни права, представлява по-малко от 25 години за мъжете и 20 години за жените, изчислението на размера на пенсията, съответстващ на осигурителния (трудовия) стаж, придобит на територията на Руската федерация, става по следния начин: размерът на пенсията, определен в съответствие със законодателството на Руската федерация, се дели на 300 месеца за мъжете и на 240 месеца за жените и после се умножава по броя на месеците фактически осигурителен (трудова) стаж, придобит на територията на Руската федерация (в този стаж период над 15 дни се закръглява до пълен месец, а период до 15 дни включително не се отчита).

1.2. При това в съответствие с алинея 1 на член 10 от този договор към осигурителния (трудова) стаж, изчислен при превръщане на пенсионни права, се зачита осигурителният (трудова) стаж, придобит в Република България, но не повече от изискваните се 25 години за мъжете и 20 години за жените.

2. Разпоредбите на алинея 1 от този член не се прилагат при определянето на осигурителната и натрупващата се част на трудовата пенсия в съответствие със законодателството на Руската федерация, образувани от сумата на осигурителни вноски за задължително пенсионно осигуряване, считано от 1 януари 2002 г. В този случай размерът на осигурителната и натрупващата се част на трудовата пенсия се изчисляват по нормите на законодателството на Руската федерация.

Член 12

Пенсиите, несвързани с трудова дейност, за Република България и социалната пенсия за Руската федерация се определят в съответствие със законодателството на договарящата страна, на територията на която лицето има местоживееене.

Част V

Помощи за погребение и помощи при смърт

Член 13

При възникване на право на обезщетение за погребение или на помощ при смърт съгласно законодателствата на двете договарящи страни помощта се отпуска и изплаща от тази договаряща страна, законодателството на която се прилага към лицето към момента на смъртта му.

Част VI

Обезщетения за семейства с деца

Член 14

1. Обезщетенията за семейства с деца с изключение на еднократното обезщетение при раждане на дете се изплащат съгласно законодателството на тази договаряща страна, на територията на която пребивава детето.

2. Еднократните обезщетения при раждане на дете се изплащат от тази договаряща страна, законодателството на която се прилага към майката към момента на раждане на детето или към осиновителя към момента на осиновяването.

Част VII

Обезщетения в случай на трудова злополука или професионална болест

Член 15

1. Обезщетенията в случай на трудова злополука, професионална болест или смърт по тези причини отпуска и изплаща тази договаряща страна, законодателството на която се е прилагало към осигуреното лице в момента на настъпване на злополуката, друго увреждане на здравето, смърт било по време на трудовата му дейност, довела до професионалната болест, а също така и в случаите, когато професионалната болест за първи път се е проявила на територията на другата договаряща страна.

2. В случаите, когато осигуреното лице, получило професионална болест, е работило на територията на двете договарящи страни в условия и области на дейност, които могат да предизвикат професионална болест, обезщетение отпуска и изплаща договарящата страна, на територията на която последно е била изпълнявана тази работа.

3. В случай на изменение на степента на загубена работоспособност, загуба на професионална трудоспособност на осигуреното лице преизчислението на размера на обезщетението се извършва в съответствие със законодателството на тази договарящата страна, по което е било отпуснато обезщетението.

Част VIII

Сътрудничество на договарящите страни

Член 16

С цел реализация на този договор компетентните органи сключват споразумение за неговото прилагане.

Член 17

1. С цел реализация на този договор компетентните органи определят компетентни институции.

2. Компетентните органи си сътрудничат непосредствено по всички въпроси на социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване, които регулира този договор.

3. Компетентните органи взаимно си предоставят необходимата информация за измененията в законодателството.

Член 18

1. Решенията за степента на загубена работоспособност, загуба на професионална трудоспособност, степента на ограничаване на способността за трудова дейност, групата и причината за инвалидността се вземат от органите на медицинската експертиза на тази от договарящите страни, по законодателството на която се извършва отпускането и изплащането на съответната пенсия и обезщетение.

2. Медицинското освидетелстване, а също така и преосвидетелстването на лицата с цел установяване степента на загубена работоспособност, загуба на професионална

трудоспособност, степента на ограничаване на способността за трудова дейност, групата и причината за инвалидността се извършват по местоживеенето им.

Член 19

1. Всяко заявление за отпускане или преразглеждане на пенсия или обезщетение, подадено съгласно законодателството на едната договаряща страна, също така се счита за заявление, подадено съгласно законодателството и на другата договаряща страна.

2. Всички заявления или искания, които съгласно законодателството на едната договаряща страна са били подадени в определения срок в компетентната институция на тази договаряща страна, се считат подадени в установения срок в компетентната институция на другата договаряща страна.

Член 20

1. Компетентните институции на договарящите страни си предоставят необходимите сведения за обстоятелствата, имащи значение за прилагането на този договор, а също така вземат мерки за установяване на тези обстоятелства.

2. Необходимите за социалната сигурност и задължителното (държавното) обществено осигуряване документи, издадени на територията на която и да е от договарящите страни, се приемат без легализация.

3. Редът и начинът за предоставяне на необходимите сведения и документи и за удостоверяване на превода на документите, издадени на държавните езици на договарящите страни, се определят със споразумението по прилагането на този договор.

Член 21

Всяка информация за лицата, която се изпраща от едната договаряща страна на другата договаряща страна, е конфиденциална и може да бъде използвана само за прилагането на този договор.

Член 22

Договарящите страни решават всички спорни въпроси, които могат да възникнат между тях във връзка с тълкуването и прилагането на договора, чрез преговори между компетентните органи на договарящите страни.

Част IX

Преходни и заключителни разпоредби

Член 23

Пенсиите, отпуснати до влизането в сила на този договор, могат да бъдат преразглеждани съгласно разпоредбите на договора на основание заявление на лицата от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на съответното заявление, но не по-рано от деня на влизане в сила на този договор. Такова преразглеждане, към датата на подаване на заявлението не може да доведе до намаляване на размера на пенсията.

Член 24

При определяне на право на обезщетение и пенсия според този договор се взема предвид осигурителен (трудов) стаж, придобит на територията на една от договарящите страни, преди влизането в сила на този договор.

Член 25

1. Този договор подлежи на ратификация и влиза в сила на 30-ия ден, следващ датата на размяната на ратификационните грамоти.

2. Внасянето на изменения и допълнения в договора се извършва чрез подписване на съответните протоколи от договарящите страни.

3. В случай че в една от договарящите страни се промени компетентният орган или компетентната институция или тяхното наименование, договарящите страни се уведомяват за това по дипломатически път.

Член 26

1. Този договор се сключва за неопределен срок.

2. Всяка договаряща страна има правото да денонсира този договор, като уведоми писмено за това другата договаряща страна по дипломатически път. Действието на този договор се прекратява след изтичане на 6 месеца от датата на получаване на това известие.

3. Правата, придобити в съответствие с разпоредбите на този договор, се запазват в случай на неговото денонсиране.

Съставен в Москва на 27 февруари 2009 г. в два еднообразни екземпляра, всеки от които на български и руски език, като и двата текста имат еднаква сила.

За Република България:

Емилия Масларова,

министър на труда и
социалната политика

За Руската Федерация:

Татяна Голикова,

министър на здравеопазването и
социалното развитие